

OSLO BYFOGDEMBETE

Saksbehandler: Hilde Gaarder
Direkte tlf.:
Dato: 05.06.2020
Saksnr.: 20/441 - 4
Arkivkode:
Deres ref.:

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

Høringsvar- NOU 2019:17 Domstolstruktur, og et forslag om endringer i rettskretsene og domstoloven

I Innledning

Det vises til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 2. mars 2020, der Domstolkommisjonens delutredning om domstolstruktur, NOU 2019: 17 sendes på høring sammen med et alternativt forslag fra departementet.

Domstolkommisjonens (heretter «Kommissjonen») utredning omhandler i all hovedsak forslag om endring av antall rettskretser i landet (heretter «Landssaken»). For Oslo er det foreslått å slå sammen de to spesialdomstolene Oslo tingrett og Oslo byfogdembete til én fullfaglig domstol, et forslag vi ikke støtter.

Departementets alternative forslag i Landssaken er i tråd med Kommissjonens forslag om reduksjon av antall rettskretser, men dagens rettssteder opprettholdes. Forslaget for Oslo er ikke nærmere kommentert i høringsbrevet, men vi antar at departementet går videre med kommissjonens forslag.

Høringsuttalelsen fra Oslo byfogdembete vil være konsentrert om sammenslåingsforslaget for Oslo. For så vidt gjelder Landssaken og førsteinstans, bemerkes Oslo byfogdembete er enig i at det er behov for endringer i domstolstrukturen. Domstolene holder et høyt faglig nivå og har stor tillit i befolkningen. Domstolene står imidlertid overfor utfordringer som gjør at det er behov for større og mer robuste domstoler, som blant annet kan gi sterkere fagmiljøer og økt fleksibilitet når det gjelder ressursene.

II Forslaget om sammenslåing i Oslo

1. Sammendrag

Mangelfullt og misvisende beslutningsgrunnlag

Kommissjonens forslag om sammenslåing av Oslo byfogdembete og Oslo tingrett er kun summarisk behandlet og unnlater å nevne de mange og tunge argumenter som foreligger mot en slik sammenslåing.

Oslo byfogdembete mener det ikke er forsvarlig å sette i gang en omfattende prosess med sammenslåing nå, uten et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag og i strid med både domstolens og sentrale brukeres faglige råd, slik disse tydelig har kommet til uttrykk i nåværende høring og også ved tidligere prosesser, sist så sent som i 2010/2011 og 2015.

Dessuten gjør koronakrisen situasjonen ytterligere utfordrende. Domstolene skal ta igjen store etterslep. Oslo byfogdembete forventer også et stort antall konkurs- og rekonstruksjonssaker i tiden som kommer, noe som stiller domstolen overfor en utfordrende arbeidssituasjon. En ressurskrevende omstillingsprosess vil være svært uheldig i en slik tid.

Oslo byfogdembete i dag

Oslo byfogdembete er en velfungerende spesialdomstol med gode saksbehandlingstider. Domstolen har 52 ansatte og er en av de største førsteinstansdomstolene i landet. Vi har ledende kompetanse innen blant annet konkurs, arv og skifte, tvangsfullbyrdelse, gjeldsordning og midlertidig forføyning og arrest («sikringssaker»). Saksmengden er meget stor sammenliknet med alle andre fullfaglige tingretter. Vår andel kompliserte saker er betydelig større, og relaterer seg ofte til økonomi og næringsinteresser. En stor del av sakene fordrer rask behandling for å sikre at vesentlige verdier ikke går tapt, og vår virksomhet bærer preg av det. Domstolen har varierte saksområder og dekker gjennom sikringssakene nær hele det sivilrettslige saksfelt. Oslo byfogdembete har ikke straffesaker.

Gode grunner til å fravike fullfaglighet i Oslo

Oslo byfogdembete mener det er gode grunner for å fravike fullfaglighet i Oslo. Oslo-domstolene skiller seg på flere måter fra andre domstoler. Begge domstolene har stor saksbredde. De er store nok hver for seg til å kunne utnytte stordriftsfordeler og har gode forutsetninger for effektiv utnyttelse av dommerressursene. Ved Oslo byfogdembete er dommerstanden stabil, og det er ingen rekrutteringsproblemer. De faglige utviklingsmulighetene er gode. Vi får positive tilbakemeldinger fra brukerne av våre tjenester.

Tap av verdifull spisskompetanse - utvanning og nedprioritering

Slik vi ser det vil den verdifulle spisskompetansen domstolen besitter, utvannes og forvitte gjennom en sammenslåing med Oslo tingrett, som er landets desidert største domstol. Når formålet med en sammenslåing i første rekke er større fleksibilitet i ressursutnyttelsen, vil det bety at sakene blir spredt på et langt større antall dommere enn i dag med den kompetansepulverisering det innebærer.

Kommisjonens tanke om å ivareta spisskompetansen ved at Oslo byfogdembete innlemmes som én eller flere avdelinger i Oslo tingrett, vil være i strid med formålet om fullfaglighet. Dersom man skal oppnå den fleksibilitet i ressursutnyttelsen som kommisjonen viser til som et av de mest sentrale argumentene for sammenslåing, kan «byfogdsaker» og «byfogddommere» ikke holdes i «lukket» avdeling/«lukkede» avdelinger.

Det er videre grunn til å frykte at byfogdens saksområder ved inkorporering i en så stor domstol som Oslo tingrett ikke vil få den prioritet som er nødvendig for å opprettholde dagens høye fagkompetanse og tempo, noe som kan få svært uheldige samfunnsøkonomiske konsekvenser. Dette gjelder særlig i forhold til sikringssakene og saker om konkurs og rekonstruksjon.

Det å ha fokus på utvalgte spesialområder i étt samlet fagmiljø, er etter vårt syn det beste grunnlaget for ivaretagelse og videreutvikling av spisskompetanse. Drift, utvikling og resultatoppnåelse kan konsentreres mot spesialfeltene og gir en saksavvikling som ivaretar kvalitet og effektivitet.

Som også lagt til grunn av Domstoladministrasjonen og Kommisjonen har domstolen i mange år fungert som et ressurs- og kompetansesenter for landets øvrige domstoler og dessuten for eksterne brukere. Denne viktige funksjonen vil forvitte når spesialkompetansen smuldrer bort.

Egnet domstolstørrelse i dag – en sammenslått domstol for stor

Oslo byfogdembete er i dag stor nok til å ha et velutviklet fagmiljø og har en saksporfølje med stor bredde og variasjon. Vi har et antall ansatte som gjør det mulig å oppnå nærhet til ledelse, til dommerkollegaer og til saksbehandlere; en nærhet som er en viktig forutsetning for et godt samarbeide, fleksibilitet og effektivitet i saksarbeidet.

En sammenslått domstol kommer opp i en uhensiktsmessig størrelse både hva gjelder antall ansatte (i underkant av 300), saksmengde og samlet kompleksitet. Dette gjør det svært vanskelig å få til effektive produksjonsløp. Ledelse og administrasjon blir tyngre og mer krevende både kvalitativt og kvantitativt.

Store ulikheter mellom de to domstolene

Det er store ulikheter mellom de to domstolene både hva gjelder sakssammensetning, prosesslovgivning, oppgaveflyt, rutiner, organisatoriske løsninger og personal. Vi kan ikke se hvordan man i en sammenslått domstol kan koordinere disse ulikhetene, slik at den samme kvalitet og effektivitet kan opprettholdes i hele produksjonsløpet.

Lite å spare - mye å tape

Når det gjelder økonomiske og administrative konsekvenser av en sammenslåing, er det vår oppfatning at man ikke vil oppnå noen besparelse totalt sett, men snarere vil få økte kostander i form av blant annet omstilling, kompetansebygging, økt administrasjon/ledelse og tyngre produksjonsprosesser. Det er ved en sammenslåing stor sannsynlighet for at de kompetansemessige fortrinnene utvannes og at effektiviteten svekkes, med de samfunnsmessige kostnader det vil innebære.

Videreutvikling av spesialdomstolen - rigget for fremtiden

Etter Oslo byfogdembetes oppfatning bør man istedenfor å nedlegge spesialdomstolen bygge den ut, slik at den på en god måte kan møte et stadig mer krevende og spesialisert samfunn.

En slik videreutvikling vil være i tråd med samfunnsutviklingen for øvrig og i samsvar med den økende spesialisering i europeiske domstolssystemer.

Det er fra flere hold fremholdt at Oslo byfogdembete burde behandle en større andel av landets konkurssaker og midlertidig sikringssaker. Oslo byfogdembete er positiv til en slik utvidelse.

Viktige hensyn i krisetider

I den utfordrende økonomiske situasjonen landet nå befinner seg i, er det viktigere enn noen gang å ha en domstol med høy kompetanse, blant annet innen insolvens- og rekonstruksjonslovgivningen, som med et sterkt fagmiljø kan opprettholde og videreutvikle spisskompetanse.

Det vil også være lite klokt å gjennomføre en ressurskrevende sammenslåing under de foreliggende omstendigheter.

2. Mangelfullt og misvisende beslutningsgrunnlag

2.1 Kommisjonens behandling

Domstolkommisjonen fastslår innledningsvis under pkt. 12.5 at behovet for en større rettskrets for å oppnå en mer bærekraftig organisasjon med flere ansatte, ikke gjør seg gjeldende for verken Oslo tingrett eller Oslo byfogdembete. Vi slutter oss fullt ut til dette. Begge domstolene har solide størrelser i dag. Oslo tingrett er med sine om lag 240 ansatte landets desidert største førsteinstans domstol og Oslo byfogdembete er blant de øvrige største med sine 52 ansatte. Forholdene i Oslo avviker således betydelig fra landet for øvrig. Nettopp av denne grunn krever en sammenslåing mellom de to domstolene en nærmere begrunnelse.

Kommisjonens forslag om sammenslåing er summarisk behandlet over knappe 2 ½ spalter i utredningen. Vi mener forslaget er meget svakt begrunnet og at de mange og tunge motargumenter ikke er tatt med. Fremstillingen skaper det feilaktige inntrykk at en sammenslåing er uproblematisk.

Kommisjonen nevner heller intet om at sammenslåingsspørsmålet har vært behandlet flere ganger i nyere tid, og at sentrale høringsinstanser hele veien har frarådet sammenslåing. Dette gir et svært misvisende og uheldig totalbilde. I utredningen blir det også villedende vist til at Oslo tingretts restanser er årsaken til at sammenslåing ikke har funnet sted tidligere. Restanseproblematikk har imidlertid ikke vært noe tema ved behandlingen av spørsmålet i nyere tid.

2.2 Tidligere behandling av sammenslåingsspørsmålet - et klart nei

Strukturutvalget

Til støtte for en sammenslåing viser Kommisjonen til Strukturutvalgets utredning i NOU 1999:22. Oslo-domstolene ble imidlertid ikke omfattet av denne utredningen. Utvalget viste til at flere av de argumentene som ble anført for sammenslåing av domstoler ellers i landet, ikke nødvendigvis var gyldige for Oslo-domstolene. Det ble særlig pekt på at domstolene i Oslo allerede hver for seg var store, og at de ved en eventuell sammenslåing ville få en størrelse som gikk langt utover det som ellers var anbefalt som hovedregel. Det ble derfor anbefalt en egen utredning, en tilråding Justisdepartementet fulgte.

Knoffrapporten

Et eksternt utredningsprosjekt ble igangsatt, og munnet ut i den såkalte Knoffrapporten (2003), som ikke anbefalte sammenslåing. Begrunnelsen for dette var blant annet faren for at dybdekompetanse på

spesialområdene ville drukne i en så stor sammenslått domstol. Justisdepartementet sluttet seg til rapportens konklusjon.

Domstoladministrasjonens initiativ 2010 og Oslo-regionprosjektet 2011-2015

Spørsmålet om sammenslåing ble tatt opp på ny i 2010, da ved Domstoladministrasjonen. Nær alle de til sammen 20 høringsuttalelsene, herunder fra Advokatforeningen, Dommerforeningen og en rekke profesjonelle brukere gikk i imot.

Forslaget ble lagt på is, og Domstoladministrasjonen etablerte Oslo- regionprosjektet som skulle utrede ulike modeller for domstolstrukturen i Oslo og de omkringliggende domstolene.

Sammenslåing av de to Oslo-domstolene inngikk i en av modellene. Også dette forslaget ble skrinlagt etter at tunge høringsinstanser hadde gått imot. Det ble særlig pekt på at det ikke var foretatt noen ekstern utredning av konsekvensene ved en sammenslåing, herunder tap av Oslo byfogdembetes spisskompetanse. Saken ble avsluttet i Domstoladministrasjonens styre høsten 2015, dvs. bare fire år før Kommisjonen fremla sin rapport. Det ble der vedtatt at det ikke skulle gjøres noen endringer i dagens struktur. Fra direktørens saksfremlegg for styret 16. september 2015 hitsettes følgende:

«Det er et stort flertall av høringsinstansene som presiserer viktigheten av at Oslo byfogdembete består som selvstendig enhet og slik sikres fortsatt å kunne fungere som ressurs- og kompetansesenter for de øvrige domstolene og ha den spisskompetanse som brukerne verdsetter så høyt. Direktøren mener på dette grunnlag at det allerede nå bør fattes en beslutning om at det ikke legges opp til en ny fase hvor en eventuell sammenslåing mellom Oslo tingrett og Oslo byfogdembete skal vurderes. Bekymringen for Oslo tingretts økende størrelse tilsier heller ikke en sammenslåing som automatisk øker størrelsen vesentlig. Dersom forutsetningene endres vesentlig ved at sentrale oppgaver som løses av Oslo byfogdembete overføres til andre vil dette måtte tas opp til ny vurdering.»

Oslo byfogdembete er svært overrasket over at kommisjonen foreslår en sammenslåing av de to Oslo-domstolene, uten overhodet å nevne det solide bakteppet det her er redegjort for, og uten å synliggjøre de mange sentrale forhold som var avgjørende for at man ikke tidligere har gått inn for en sammenslåing.

Det er nærliggende å spørre om det er skjedd endringer som tilsier at man nå bør vurdere sammenslåingsspørsmålet på en annen måte.

Det har utvilsomt vært en utvikling på en rekke områder i domstolene, men etter vår oppfatning er behovet for opprettholdelse av Oslo byfogdembete som spesialdomstol snarere styrket enn svekket i lys av denne utviklingen. Dette kommer vi nærmere tilbake til nedenfor under pkt. 6. Allerede her bemerkes imidlertid at det ikke har gått sentrale oppgaver ut av Oslo byfogdembete, ref. sitatet overfor. I den sammenheng nevnes at det i den nye arveloven fastslås at skifteoppgavene fortsatt skal ligge i domstolene, dvs. i Oslo byfogdembete hva gjelder Oslo (jf. Ot prp 107 L (2017-2018)).

2.3 Konsekvensutredning

Det presiseres at Oslo byfogdembete ikke har innsigelser til at sammenslåingsspørsmålet på ny blir vurdert, men da må avgjørelsesgrunnlaget som presenteres være grundig og balansert, og ikke utelate forhold av vesentlig betydning. Konsekvensene av en sammenslåing må nærmere utredes, dersom man

mener det er grunnlag for å forfølge det foreliggende forslaget. Det er flere høringsinstanser som har påpekt dette, blant annet Oslo kommune og Advokatforeningen, Oslo krets.

3. Fullfaglighet - grunnlag for unntak i Oslo

3.1 Kommisjonens forankring

Som landet for øvrig

Kommisjonen viser til fullfaglighetsprinsippet og fremholder at Oslo bør ha en fullfaglig domstol, på samme måte som landet for øvrig. Det blir pekt på at Oslo byfogdembete og Oslo tingrett er de eneste domstolene i Norge som ikke er fullfaglige.

Oslo byfogdembete kan ikke se at organiseringen ellers i landet kan være av avgjørende betydning. Forholdene i Oslo kan ikke sammenlignes med andre domstoler i landet verken hva gjelder antall ansatte, saksvolum, saksammensetning, antall brukere og brukersammensetningen eller de mange andre aktører tilknyttet de to domstolene.

Ved vurderingen av domstolenes organisering må fullfaglighet også veies mot andre hensyn. Ivaretagelse og videreutvikling av spisskompetanse på byfogdens saksfelt er et slikt hensyn, og er særlig av domstolens profesjonelle brukere vært fremhevet som et sentralt argument mot fullfaglighet og sammenslåing i Oslo. Det vises til de mange høringsuttalelser hvor det gis uttrykk for dette, både de tidligere og nå avgitte.

Strukturutvalget

Kommisjonen støtter seg på Strukturutvalgets konklusjon om at førsteinstansdomstolene så vidt mulig burde organiseres som fullfaglige domstoler, og at dette i sin tid lå til grunn for sammenslåingene av spesialdomstolene i Bergen, Stavanger og Trondheim.

Til dette bemerkes at fullfaglighet ikke var noen hovedbegrunnelse for sammenslåingene i de nevnte domstolene, men blant annet et ønske om større og mer robuste domstoler. Det vises til høringsuttalelsen fra Stavanger tingrett av 1. september 2010, hvor det ble påpekt at fullfaglighet ved sammenslåing i Stavanger ikke var noen sentral begrunnelse i seg selv.

Hertil kommer at Knoffutredningen som i tid ligger *etter* Strukturutvalget, konkluderte med at det ville ha betydelige fordeler og heller få ulemper å avvike prinsippet om fullfaglighet i Oslo. Det ble særlig vektlagt at det ved eventuell sammenslåing var en betydelig risiko for tap av spesialkompetanse. Også ulike modeller for ivaretagelse av spisskompetanse i en sammenslått domstol ble vurdert, herunder innlemming av spesialdomstolene som egen avdeling i tingretten, uten at man fant en intern struktur som kunne anbefales.

Kommisjonen viser også til at Strukturutvalget som begrunnelse for fullfaglighet anførte

(1) at det vil være både kunnskapsberikende og perspektivskapende om dommerne ved førsteinstansdomstolene fikk anledning til å arbeide med alle typer dommerforretninger, (2) at det til dels meget snevret arbeidsområdet enkelte spesialembeter har, kan føre til ensformige og trettende rutiner, og at dette har hatt en negativ effekt på rekrutteringen av dommere til disse embetene, (3) at

utnyttelsen av dommerkapasiteten sannsynligvis vil bli best under et system med full saksområde, og (4) at et system med fullfaglige dommerembeter vil gjøre dommerkontorene lettere tilgjengelig for det alminnelige publikum.

Vi vil i det følgende nærmere kommentere disse forhold.

3.2 Avvikende forhold i Oslo

Når det gjelder pkt. (1), bemerkes at dommerne ved begge domstolene i Oslo har så vidt allsidige saksfelt at det sikrer bred vurdering av de ulike rettsområdene. Byfogdembetet dekker gjennom sikringssakene nær alle sivilrettslige felt, både på det privatrettslige og det offentligrettslige området. Tilsvarende breddekunnskap gjelder for klager over namsmannens avgjørelser samt for konkurssaker, hvor det kan være nødvendig å ta prejudisiell stilling til de alminnelige sivilrettslige krav som ligger til grunn for namssaken/konkursbegjæringen.

Saksområdene som sorterer under Oslo byfogdembete er mange og sammensatte. Det vises til domstolens årsmelding for 2019 [årsmelding](#), hvor variasjonen av sakstyper fremgår. Dette sikrer dommerne varierte og interessante arbeidsoppgaver.

Til pkt. (2) bemerkes at Oslo byfogdembete i alle år har hatt god rekruttering til både dommer-, dommerfullmektig- og saksbehandlerstillingene. Søkerne har ofte særlig kompetanse innen våre saksfelt.

Når det gjelder pkt. (3), bemerkes at vi har god fleksibilitet når det gjelder dommerressursene. Forholdet vil bli nærmere omtalt under pkt. 4 nedenfor.

Til pkt. (4) bemerkes at vi er ikke enige i at fullfaglighet i Oslo vil gi bedre tilgjengelighet for publikum. Delingen med to domstoler er vel innarbeidet blant brukerne av domstolenes tjenester og representerer ingen utfordring.

I Oslo holder domstolene til i samme bygg, og det er felles sikkerhetskontroll, felles resepsjon, informativ skilting og elektronisk tavle med opplysninger om dagens rettsmøter. Det er ubetydelig feilsending av post, og vi har knapt noen erfaring med at publikum ikke finner frem fordi det er to domstoler i bygget. Hertil kommer at det meste av dokumentene innsendes elektronisk, og eventuelle adresseringsfeil blir raskt rettet opp.

4. Flexibilitet i ressursutnyttelsen – tap av spisskompetanse

4.1 Innledende merknader- fleksibilitet i dag

Kommisjonen synes å mene at en sammenslått fullfaglig domstol vil gi en økt fleksibilitet i ressursutnyttelsen.

Oslo byfogdembete mener at en slik oppfatning er unyansert og vil komme i konflikt med hensynet til ivaretagelse av spisskompetansen. Etter vårt syn undervurderes faren for at den verdifulle spisskompetansen som i dag ligger i byfogdembetet vil gå tapt og at det fagmiljøet som er nødvendig for å videreutvikle denne vil forvitte.

Vi er selvfølgelig enig i at fleksibilitet i saksavviklingen er viktig for ressursutnyttelsen. Slik fleksibilitet utøves da også i den daglige saksavvikling ved Oslo byfogdembete. Vår domstol har en slik størrelse og organisering at dette lar seg gjøre samtidig som spesialkompetansen opprettholdes og videreutvikles.

Med en dommergruppe på 17, stor saksmengde og bredde er det mulig å få til en effektiv bruk av de totale ressursene. Det er stor grad av fleksibilitet mellom dommerenhetene, noe som gjør det mulig å utnytte de eksisterende ressurser på en god måte. Dette gjelder også på saksbehandlernivå. Dybdekunnskap på saksområdene muliggjør rask saksavvikling, uten at det går på bekostning av kvaliteten.

4.2 Utvanning, kvalitetsreduksjon og nedprioritering til skade for brukerne

Kommisjonens forenkling

Det er for oss noe uklart hva Kommisjonen nærmere mener om ivaretagelse og utvikling av spisskompetansen på byfogdens områder i en sammenslått domstol.

Vi har særlig merket oss at Kommisjonen unnlater å nevne den særlige kompetansen som i dag ligger i denne domstolen, utover å fastslå at de to domstolene fungerer som kompetansesentre for andre domstoler. Spisskompetansens sentrale betydning for brukerne er overhodet ikke berørt. Dette finner vi uheldig. Vi viser i denne sammenheng til høringsuttalelser fra profesjonelle brukere, så som Advokatforeningen sentralt og Oslo krets samt høringsuttalelsen fra styret i Domstoladministrasjonen, hvor det fremgår at mindretallet, de to advokatene som representerer brukerne, ikke støtter forslaget om sammenslåing.

Kommisjonen anfører at «.. spesialområder ikke vil være et fremmedelement for Oslo tingrett, som nå er i ferd med å ta i bruk moderat spesialisering innenfor nye saksfelt.»

Til dette bemerkes at den spesialisering det er tale om i Oslo tingrett kun gjelder enkelte saksfelt og som over tid skal rullere blant dommerne. Dette skiller seg vesentlig fra den spesialisering som utøves ved Oslo byfogdembete og som etter vår oppfatning, både i art og omfang, best tjener brukerne av våre saksfelt.

Skal man lykkes å beholde og videreutvikle den verdifulle spisskompetansen som ligger i Oslo byfogdembete til beste for brukerne av domstolens tjenester og andre domstoler i landet, må Oslo byfogdembete opprettholdes som egen domstol. Dersom spisskompetansen på byfogdens områder skulle videreføres i en sammenslått domstol, ville det kreve en så høy grad av spesialisering at prinsippet om fullfaglighet uansett blir illusorisk.

Utvanning og kvalitetsreduksjon

Som begrunnelse for fullfaglighet har Kommisjonen som tidligere nevnt under pkt. 3.1, anført at dommerne må arbeide med alle typer dommerforretninger for å få breddekunnskap og perspektiv, og at dette også gir fleksibilitet i ressursutnyttelsen.

For å få en slik ønsket effekt, forutsetter det at sakene blir spredt på et langt større antall dommere enn i dag. I en så stor domstol med så mange ansatte, vil en slik spredning av sakene utvilsomt utvanne den eksisterende spisskompetanse. Det vil også vanskeliggjøre en videre utvikling av slik kompetanse. All

erfaring tilsier at spesialkompetanse som går tapt er vanskelig å bygge opp igjen. Spesielt utfordrende blir dette når det ikke lenger eksisterer et stabilt fagmiljø som kan ivareta denne funksjonen.

Vi vil nedenfor under pkt. 4.4 særskilt kommentere Kommisjonens forslag til intern organisering med «byfogddommere»/«byfogdsaker» i egen avdeling/egne avdelinger i en sammenslått domstol.

Nedprioritering og tempotap

Oslo byfogdembete mener det er grunn til å frykte at spesialområdene ved inkorporering i Oslo tingrett, ikke vil få den prioritet som er nødvendig for å opprettholde dagens tempo og høye fagkompetanse på disse områdene.

Opprettholdelse og videreutvikling av spisskompetanse er i seg selv krevende og fordrer stabilitet og tilstrekkelig grad av prioritering av ledelsen. Det er ikke realistisk å tro at man vil lykkes med dette i en så stor sammenslått domstol som Oslo tingrett vil bli. I en ellers trengt ressursituasjon er det stor risiko for at spesialområdene blir skadelidende fordi andre saker gis forrang. For øvrig risikerer man at de saksområdene som i dag sorteres under domstolen vil bli nedgradert til «fyllstoff».

Både tvisteloven og straffeprosessloven har frister som sikrer fremdriften av saker. Tilsvarende frister er ikke lovfestet i spesialprosessen. Det er derfor fare for at behandlingen av «byfogdsaker» må stå tilbake for avvikling av «tingrettssaker».

Størst risiko er det for avviklingen av våre sakstyper som normalt behandles ved skriftlighet eller hvor rettsmøte ikke inngår i en fastsatt turnus. Når hovedfokus blir rettet mot avvikling av straffesaker etter straffeprosessloven og alminnelige søksmål etter tvisteloven, vil det være vanskelig å finne rom for god avvikling av de andre sakene.

Særskilt må nevnes sikringssakene, som utgjør om lag 1/3 av totalt antall saker på landsbasis. Disse sakene har en utpreget hastekarakter og har ofte stor samfunnsmessig betydning. Det kan dreie seg om krav om å stanse iverksettelse av offentlige vedtak, forbud mot kontraktinngåelser (for eksempel i saker om offentlig anskaffelser), krav om utlevering/beslag av eiendeler/dokumenter eller krav om å sikre et pengekrav før motparten overfører midlene til andre. Vesentlige verdier og næringsinteresser står ofte på spill. Straks saken er kommet inn og registrert, fordeles den til en dommer som har mulighet til å vurdere saken med en gang. Dommeren tar stilling til om det skal treffes en avgjørelse før motparten er hørt, eller om partene først skal innkalles til muntlig forhandling. Begjæringene innkommer kort tid før hendelser forventes å inntre, og det er påkrevet at rettens avgjørelse foreligger før dette tidspunktet, ofte samme dag som, eller få dager etter at begjæringen innkommer. En av de avviklingsmessige utfordringene er at disse sakene ikke innkommer jevnt over året, men varierer i antall fra uke til uke.

Heller ikke disse sakene egner seg derfor til omfordeling ved saksbortfall. Vi er her helt avhengig av ikke å miste oppmerksomheten, og det er nødvendig med systemer og detaljerte rutiner for å sikre tempo og effektiv ressursutnyttelse. Det vises i denne sammenheng til høringsuttalelsen av 20. august 2010 fra Advokatforeningen, hvor det om sikringssakene heter følgende:

«De samme hensyn gjør seg gjeldende for behandlingen av midlertidige avgjørelser, som hører inn under byfogdembete. Ved midlertidig forføyninger, som skal avgjøres hurtig, er det en fordel at saken behandles av dommere med særlig innsikt. Dommeren må slik spesialerfaring at vedkommende ikke personlig viker tilbake for å treffe inngripende avgjørelser raskt.

De vises også til det som er sagt over, om at man ved midlertidige avgjørelser også er avhengig av at dommerne tilhører en institusjon som har skarpt fokus på at avgjørelser treffes på faglig forsvarlig grunnlag, innen knappe tidsfrister. Oslo byfogdembete utmerker seg i så henseende, mens erfaringene med behandlingen av midlertidige avgjørelser ved andre domstoler nok er langt mer blandet. Den store fordelene ved at Oslo byfogdembete har et klart ansvar for midlertidige avgjørelser er at det ved denne institusjonen har utviklet seg en embetskultur som tar ansvar for midlertidige avgjørelser undergis en både forsvarlig og rask behandling.»

Domstolen nedlegger mye arbeid i å kvalitetssikre det arbeid som gjøres av sentrale aktører tilknyttet domstolen, slik som bobestyrere i offentlige dødsboer, bostyrere i konkursboer og medhjelpere ved tvangssalg. Dette gjelder i den enkelte sak. I tillegg er det ikke minst behov for kontinuerlig utvikling av rutiner og retningslinjer fra domstolens side. Ettersom dette ikke er dømmende virksomhet, er det fare for at disse arbeidsoppgavene ikke får den oppmerksomhet som er nødvendig for å sikre fremdrift, kvalitet og kontroll.

Det er dessuten viktig å være klar over at det er flere vesentlige ulikheter mellom de to domstolene, ulikheter som vil gjøre en vellykket sammenslåing særdeles krevende, og som ytterligere forsterker uroen for at byfogdens saker vil stå under press. Det vises til pkt. 5.2, hvor dette blir nærmere omtalt.

4.3 Byfogden som kompetansesenter vil forvitte

Kompetansearbeid er en sentral del av vår virksomhet. Oslo byfogdembete fungerer som kompetansesenter for andre domstoler og eksterne brukere. Vi er blant de domstoler som er tildelt rolle som «fyrtårn» (utviklingsdomstol), og som skal forestå utviklingsarbeid på vegne av Domstoladministrasjonen.

Våre dommere og saksbehandlere får henvendelser av faglig karakter i stort omfang. Vi mottar hospitanter fra andre domstoler. Vi holder seminarer og er etterspurte forelesere. Domstolen utarbeider og ajourfører retningslinjer og rutiner på ulike områder, som også gjøres tilgjengelig for domstolsnorge.

Oslo byfogdembete har som eneste domstol godt utviklede fagsider på nett som besøkes hyppig av andre domstoler og det alminnelige publikum. Vi har inngått en leverandøravtale med Domstoladministrasjonen, slik at fagstoffet også ligger på Domstoladministrasjonens nettside.

Dommerne deltar i lovarbeid, og bidrar også forøvrig aktivt i regelutvikling og innføring av regelendringer på domstolens saksområder. Som eksempel nevnes den nylig vedtatte lov om rekonstruksjon, som er basert på en utredning av en dommer i Oslo byfogdembete. Vi har også vært sentrale i den pågående innføringen av loven, og har blant annet avholdt av webseminar for alle tingrettene. Videre vises til regjeringens nylig foreslåtte regelendringer om inkassosalærer, hvor Oslo byfogdembete fremmet tilleggsforslag som ble fulgt opp av departementet. For tiden forbereder vi ikrafttredelse av ny arvelov (01.01.2021) og Domstoladministrasjonen har gitt Oslo byfogdembete fagansvaret for innføringen i domstolene.

Vår spesialkompetanse er etterspurt, og det er positivt at andre nyter godt av det arbeid som gjøres. Dette er god ressursutnyttelse for domstolene sett under ett. Ettersom alle øvrige

domstoler i landet er fullfaglige, kan det etter en sammenslåing ikke påregnes at noen andre domstoler særskilt tar ansvar for de saksområdene som i dag sorterer under Oslo byfogdembete.

Det er vår oppfatning at dagens funksjon som kompetansesenter vanskelig kan opprettholdes ved en sammenslåing med Oslo tingrett. I likhet med spisskompetanse generelt, forutsetter denne funksjonen en faglig spesialisering både hos dommere og saksbehandlere som vanskelig kan forenes med praktisering av fullfaglighet.

Rollen som kompetansesenter forutsetter også et fokus og tilstrekkelig prioritering fra ledelsens side på de aktuelle saksområdene, noe som neppe vil kunne imøtekommes i en stor sammenslått domstol.

4.4 Organisering av byfogdsaker i egen avdeling/egne avdelinger

Kommisjonen viser til at « ..for fortsatt å kunne fungere som kompetansesentre vil det kunne være naturlig at byfogdens saksområder blir organisert innenfor (en) særskilt(e) avdeling(er).»

Innledningsvis påpekes at ivaretagelse av spesialkompetansen ikke kan begrenses bare til rollen som kompetansesenter for andre domstoler. Hensynet til brukerne av domstolens tjenester må naturligvis stå helt sentralt. Det vises i denne sammenheng til de mange høringsuttalelser fra våre profesjonelle brukere som nettopp understreker betydningen av spisskompetansen på våre saksområder.

Kommisjonen har ikke redegjort noe nærmere for avdelingsstrukturen, hverken med henblikk på antall avdelinger eller på annen måte. Det er ikke redegjort for hvordan Kommisjonen tenker seg at en slik «lukket» avdelingsmodell skal fungere når man samtidig skal praktisere fleksibilitet i ressursutnyttelsen.

Det er vår oppfatning at en slik intern organisatorisk løsning som Kommisjonen foreslår hverken vil være formålstjenlig eller gjennomførbare.

For det første vil en slik «lukket» avdelingsmodell med bare byfogdsaker /«byfogddommere» ikke være forenlig med det som synes å være kommisjonens hovedbegrunnelse for sammenslåing; nemlig fullfaglige dommerne med full saksbredde ut fra det formål å utøve økt fleksibilitet i ressursutnyttelsen.

Skal byfogdsaker/«byfogddommere» isoleres i en egen avdeling/egne avdelinger for sikre mot «lekkasje» av spesialkompetansen, kan man ikke samtidig ved behov praktisere fullfaglighet og fleksibilitet (i dommerutnyttelsen) ved å spre byfogdsaker på «tingrettsdommere», og omvendt fordele tingrettssaker på «byfogddommere».

Det vises videre til Knoffrapporten, som sterkt frarådet den variant å videreføre spesialdomstolene som «spesialavdelinger».

Vi peker også på at det vil kunne oppleves mer attraktivt å være dommer i en selvstendig domstol med eget budsjett, egen ledelse og egne mål, enn å være dommer med et begrenset fagfelt i en stor fullfaglig domstol. Det er således ikke på noen måte gitt at dagens «byfogddommere» vil finne det ønskelig å bli innplassert i en spesialavdeling i Oslo tingrett.

Når det gjelder rekruttering av nye dommere, vil det måtte utformes en nøytral utlysning som omfatter alle saksfelt, og man risikerer da å gå glipp av de kandidatene som har særlig interesse og kompetanse innenfor våre saksfelt. Det er ikke slik at man kan rekruttere til en spesiell avdeling.

Det er heller ikke slik at de som søker og utnevnes kan basere seg på en «lovnad» om å få forbli i en avdeling med bare byfogdsaker. Tilsvarende er det heller ikke slik at man ved nyansettelser som permanent ordning, kan binde dommere som ønsker fullfaglighet til en særskilt avdeling som kun behandler spesialsaker.

Det er for øvrig også risiko for at man mister verdifulle, spisskompetente saksbehandlere, grunnet risikoen for tap av selvstendige arbeidsoppgaver.

De forhold vi foran har anført er relevante enten byfogdsakene organiseres i én eller flere avdelinger i Oslo tingrett. Når det gjelder «èn-avdelingsmodellen» bemerkes i tillegg at en slik stor og spesielt sammensatt avdeling vil være et fremmedelement i tingretten for øvrig, med de utfordringer det vil representere. En slik organisering vil innebære at Oslo byfogdembetes hele 52 ansatte, fordelt på 2 rettsavdelinger, 1 administrativ avdeling og 3 seksjoner, skal utgjøre én avdeling blant tingrettens øvrige avdelinger med langt færre personer. Dette vil også være en form for intern organisering som er helt fremmedartet i dagens domstolnorge. «Likhetsstanken» som synes å være et viktig hensyn fra Kommisjonens side, er således forlatt.

Vi kan for øvrig ikke se hensikten med å etablere «en domstol i domstolen», fremfor å opprettholde to allerede velfungerende domstoler. Det man eventuelt vil spare ved en sammenslåing vil raskt bli «spist opp» av andre ekstra kostnader samt de mange øvrige ulemper ved en sammenslåing. Det vises nærmere om dette under pkt. 5 nedenfor.

4.5 Utnyttelse av tinghuset

Når det gjelder utnyttelse av tinghuset, bemerkes at det i dag allerede er god samhandling mellom de to domstolene, slik at ledig kapasitet kan utnyttes både hva gjelder både rettssaler, møterom og kontorer. Denne ordningen kan klarligvis benyttes i større grad hvis behov.

5. Andre forhold som taler mot en sammenslåing

5.1 Domstolsstørrelse

En mastodont i norsk sammenheng

Oslo byfogdembete har som tidligere nevnt i dag 52 ansatte, hvorav 17 dømmende årsverk og 35 ikke-dømmende. Vi er en av de største førsteinstansdomstolene i landet. Oslo tingrett har i overkant av 240 ansatte (inkl. tinghusadministrasjonen), hvorav ca 120 dømmende årsverk. Ved begge domstoler er saksmengden betydelig. Den enkelte sak vil ofte ha større omfang og høyere kompleksitet enn normalt ellers i landet.

Ved en sammenslåing vil totalt antall årsverk utgjøre i underkant av 300. Dette er åpenbart et betydelig antall medarbeidere, sett i forhold til øvrige domstoler i landet. Det er godt over det dobbelte av antallet ved Norges nest største domstol, Bergen tingrett.

Det må i denne sammenheng kunne reises spørsmål om en sammenslått domstol vil bli like velfungerende som de to domstolene er hver for seg i dag. Videre må det kunne spørres om det er

ønskelig med en slik økning som kan få betydning for balansen mellom domstolene i landet, og i forhold til Domstoladministrasjonen.

Mer administrasjon

Slik vi ser det vil det i en stor sammenslått domstol melde seg et behov for mer administrativt arbeid for ledere. Dette skyldes ikke bare økning i antall ansatte, men også utvidelsen av antall saksområder.

Økt kompleksitet i sakstilfanget og behovet for snarlige berammelser i saker om midlertidig sikring, sammenholdt med den store mengden av "byfogdsaker", avvikling av turnuser og hovedforhandlinger, vil kreve at lederne har meget god oversikt over de ansatte på egen avdeling for å kunne ha mulighet for å tildele hastesaker og foreta nødvendige omfordelinger.

En sammenslått domstol vil bli tungdreven og økt byråkratisering er klart en trussel, med de merkostnader dette innebærer. Det vises nærmere til omtale under pkt. 5.3 om økonomiske og administrative forhold.

Allerede stordriftsfordeler

Oslo byfogdembete innehar allerede med sin størrelse de fordeler som er typiske ved «større organisasjoner». Domstolen er også stor nok til å ha nødvendig fleksibilitet samtidig som man har god oversikt. Det er en jevn og stor sakstilgang, hvilket gir god anledning til effektiv utnyttelse av ressursene. Domstolen har også høy stabilitet både i dommer- og saksbehandlergruppen.

Vi kan ikke se at en sammenslått domstol vil oppnå ytterligere driftsfordeler. En domstol på nærmere 300 ansatte vil snarere pådra seg betydelige utfordringer med hensyn til å opprettholde effektive produksjonsløp, koordinering av saksavviklingssystemer, økt byråkratisering og tyngre administrasjon. Etter vår oppfatning vil det i en så stor domstol som den sammenslåtte, bli langt vanskeligere å få til en optimal fleksibilitet.

Med den størrelse vi i dag har på vår domstol, oppnås det nær kontakt mellom ledelse og underordnede. Forholdene er enkle og oversiktlige og det kreves intet omfattende administrativt apparat for å ha den nødvendige kontroll. Korte kommandolinjer bidrar til god kommunikasjon og enklere styring av den daglige drift.

5.2 Store ulikheter mellom de to domstolene - vanskelig å forene

Det er en rekke vesentlige ulikheter mellom de to domstolene som er foreslått slått sammen. Disse ulikhetene underbygger berettigelsen av å opprettholde to selvstendige domstolsenheter i Oslo. Til sammenligning kan nevnes at da Oslo skifterett og byskriverembete og tidligere Oslo byfogdembete ble sammenslått i 2006, var forholdene ganske annerledes. De to domstolene var omtrent like store og hadde mange felles trekk både hva gjaldt organisatoriske løsninger, personalmessige sammensetning, oppgaveflyt og rutiner. Oslo byfogdembete og Oslo tingrett har ingen slike berøringspunkter.

Det er viktig å merke seg at i Oslo dreier det seg sammenslåing av to spesialdomstoler med forskjellige saksområder, og ikke som ellers i landet, om sammenslåing av saklig likartede og fullfaglige domstoler.

Ved Oslo byfogdembetet har vi et stort innslag av forvaltningslignende oppgaver i forbindelse med behandling av dødsfall, notarialforretninger, administrering av konkursboer mv. Det alt vesentlige av dette arbeidet foregår utenfor rettssalen. Saksflyt, arbeidsprosesser og turnuser er også avvikende.

Videre er prosessen som styrer sakene annerledes, idet våre saksområder i hovedsak omfattes av den forenklede spesialprosesslovgivning. En konsekvens av dette er at mange av de sakene vi behandler avgjøres utelukkende på skriftlig grunnlag.

Et annet viktig særpreg ved vår domstol er det store innslag av hastesaker, herunder konkurs, rekonstruksjon og midlertidige sikringssaker. Arbeidsprosesser og systemer er lagt opp i forhold til en hurtig og sikker saksavvikling for å sikre mot tempotap og tap av verdier. En tilpasning av disse sakene til tingrettens øvrige sakskompleks vil være svært krevende.

Ved så vel Oslo tingrett som Oslo byfogdembete har man et omfattende system med turnuser og vaktordninger, som er nødvendig for en effektiv saksavvikling. Dette var blant annet forhold som ble vektlagt i Knoffrapporten, hvor det ble påpekt at våre systemer neppe effektivt lot seg kombinere med tingrettens straffesaks- og fengslingsturnuser.

Vi har også tilknyttet en rekke medhjelpere/bostyrere som tingretten ikke har og som særskilt må ivaretas. Deres arbeid må kvalitetssikres, og de må også på annen måte må følges opp.

Når det gjelder brukerne, er disse langt på vei forskjellige. Brukerne av denne domstols tjenester er i ikke liten utstrekning publikum i sin alminnelighet, som ved dødsfallsbehandling og øvrige oppgaver tilknyttet private skifter samt notarialforretninger. Vi har også selvprosederende parter i en rekke saker.

For saksbehandlerne avviker også arbeidsoppgavene i betydelig grad. Arbeidet ved Oslo byfogdembete består langt på vei i selvstendig saksbehandling og en stor andel har høyere utdanning.

Vi kan ikke se hvordan det på en god måte er mulig å koordinere de ulikheter som her er påpekt i en sammenslått domstol, slik at den samme kvalitet og effektivitet kan opprettholdes i så vel arbeidsprosesser som i produksjonsløp.

5.3 Økonomiske og administrative forhold

Innledende merknader

Kommisjonen fremholder at den administrative bemanning vil kunne reduseres uten at det går utover kjernevirksomheten. Utsagnet er imidlertid ikke nærmere begrunnet. Kommisjonen har overhodet ikke presentert noen økonomiske beregninger.

Med dagens stramme økonomiske rammer, må man klarligvis vurdere alle områder med sikte på mer effektiv ressursbruk og innsparinger.

Oslo byfogdembete er imidlertid ikke enig i at besparelser totalt sett vil oppnås ved en sammenslåing mellom Oslo tingrett og Oslo byfogdembete. Tvert om mener vi en sammenslåing vil innebære økte kostnader.

Administrativ bemanning

Den umiddelbare innsparing som ligger i sammenslåingsforslaget relaterer seg til lønnskostnader til en sorenskriver og en direktør. Dette vil i den totale sammenheng uansett utgjøre et begrenset beløp.

For øvrig har Oslo byfogdembete få personer som utfører administrative oppgaver, og eventuelle besparelser vil være minimale. De to domstolene har allerede i dag flere administrative fellesfunksjoner organisert i Tinghusadministrasjonen (byggningsdrift og vedlikehold, sentralbord, bibliotek, kantine, sikkerhet, drift av felles resepsjon og internservice). Vi har også felles informasjonsmedarbeidere.

Slik vi ser det foreligger det stor fare for økt byråkratisering og økt behov for administrasjon, med de økte kostnader dette medfører. En så stor domstol som en sammenslått Osلودomstol, vil generere ekstra kostnader til koordinerings- og beslutningsprosesser.

Omstillingskostnader, herunder kostnader forbundet med kompetanseoppbygging

Erfaringer fra andre omorganiseringsprosesser viser at omstillingskostnadene normalt blir undervurdert. Ved enhver omorganisering vil det medgå vesentlig arbeidstid for ledelse og ansatte til selve omstillingsprosessen.

Ved en sammenslåing som den foreslåtte er det tale om en forening av to domstoler som både er store og som har forskjellige sakstyper og saksløp. Dette vil gjøre omstillingsprosessen ressurs- og tidkrevende. Sammenslåingsforslaget for Oslo skiller seg således vesentlig fra landet forøvrig hvor det som tidligere nevnt er tale om sammenslåing av fullfaglige domstoler.

Det må legges til grunn at en sammenslåing, i alle fall på sikt, vil medføre at alle dommere skal behandle nye fagområder. Dette vil generere behov for kompetanseoppbygging, med de kostnader det representerer. I tillegg til at alle skal opp på et visst nivå, vil det kreve varige kostnader å opprettholde og videreutvikle spisskompetanse i en stor fullfaglig domstol.

5.4 Digitalisering

Kommisjonen uttaler på side 65 følgende: «Ny teknologi er i ulik grad tatt i bruk i de to domstolenes saksområder, og en sammenslåing vil kunne gi et verdifullt løft i den del av virksomheten der ny teknologi i liten grad er tatt i bruk frem til nå».

Vi er noe usikre på hva Kommisjonen egentlig her har ment. Dersom det siktes til at Oslo byfogdembetes saksområder, med unntak av sikringssakene, ikke så langt har vært prioritert hva gjelder digitalisering, er dette korrekt. Digitaliseringsprosessen styres imidlertid sentralt, og domstolen har således ingen kontroll over denne.

Oslo byfogdembete har imidlertid tatt del i flere digitale prosjekter og er forsøksdomstol på nye felt. Vi har også deltatt i kartlegging av potensialet for digitalisering på saksfeltene skifte, konkurs, tvangssalg og midlertidig sikring i regi av departementet.

Videre har vi deltatt i arbeidet med digital meldingsflyt i forbindelse med dødsfall og deltar i prosjekter på arv og skifte med sikte på større grad av digitalisert saksbehandling i forbindelse med oppgjør etter dødsfall.

I kjølevannet av koronakrisen er en rekke etterlengtede digitale løsninger for domstolen foreslått og flere er allerede vedtatt. Vi er i god gang med å iverksette de nye løsninger, for eksempel digital forkynning.

6. Veien videre

6.1 Et spesialisert samfunn

Som påpekt av Kommisjonen under pkt. 14.3.1, preges samfunnet utenfor domstolene av en større grad av spesialisering, både innen privat og offentlig sektor. Det har vært økt spesialisering innen de fleste profesjoner. Dette gjelder ikke minst i advokatstanden, hvor de færreste nå er generalister. Dette har sammenheng med at samfunnet generelt har blitt mer komplisert og sammensatt. Spesialkunnskap innen de ulike saksfelt er blitt nødvendig for å kunne levere god kvalitet.

Internasjonalt ser man den samme utviklingen. Også Kommisjonen fremhever at tendensen til spesialisering i europeiske domstolssystemer er økende. Europarådets Consultative Council of European Judges (CCJE) har påpekt at retten har blitt så kompleks og spesifikk at en høyere grad av spesialisering kan være nødvendig for at dommere skal kunne foreta forsvarlige vurderinger. Vi nevner også EU-direktivet om rekonstruksjon og insolvens, som kommer med en klar oppfordring til nasjonale myndigheter om etablering av spesialdomstoler innen dette området.

Etter vår oppfatning bør man istedenfor å nedlegge Oslo byfogdembete bygge den ut, slik at den er i stand til på en god måte å møte et stadig mer spesialisert samfunn. Det vises til pkt. 6.2 nedenfor.

Vi peker også på at lovgiver de senere år har sett betydningen av å samle enkelte sakstyper ved én eller noen særskilte domstoler. Eksempelvis har Oslo byfogdembete fått enekompetanse til å behandle utvalgte områder i den nye arveloven, i lov om forsvunne personar og i gjeldsordningsloven.

Domstolene møter i økende grad møter konkurranse fra andre alternative konfliktløsningsorganer som voldgiftsbehandling. Det er svært viktig at domstolene ikke taper terreng i denne sammenheng. Skal domstolene fortsatt opprettholde sin legitimitet og høye tillit i samfunnet og være et attraktivt sted å få løst kompliserte tvister, må man sørge for både en høy kompetanse innen de ulike rettsområdene og en effektiv saksavvikling. Det er vår oppfatning at dette best kan gjøres i en domstol som har særlig fokus på utvalgte saksfelt.

6.2 Utvidelse av domstolens virkekrets

Det har blant annet fra advokathold vært fremholdt at Oslo byfogdembete burde ta en større andel av landets saker innenfor spesialområdene, for eksempel innen konkurs, rekonstruksjon og midlertidig sikring. Oslo byfogdembete er positiv til en slik utvidelse.

I denne sammenheng bemerkes for øvrig at det etter Oslo byfogdembete mening bør legges til rette for økte muligheter for å flytte saker mellom domstoler. Det kan for eksempel gjøres gjennom endringer i vernetingsregler og regler om overføring av saker mellom domstolene.

6.3 Særlige hensyn i krisetider

På grunn av koronakrisen står landet i tiden som kommer i en krevende økonomisk situasjon. Det er da viktigere enn noen gang at det i hovedstaden er en domstol med høy kompetanse innen blant annet

insolvens- og rekonstruksjonslovgivningen, som i et sterkt fagmiljø kan opprettholde og videreutvikle spisskompetanse. Det vises i denne sammenheng til den nye loven om rekonstruksjon, hvor vi er en av fem domstoler som på nærmere fastsatte vilkår kan behandle saker for hele landet.

Oslo byfogdembete forventer et stort antall konkurs- og rekonstruksjonssaker i tiden som kommer. Dette stiller domstolene overfor store utfordringer. En ressurskrevende omstillingsprosess vil være svært uheldig på et slikt tidspunkt.

7. Avsluttende merknader

Både Oslo tingrett og Oslo byfogdembete er i dag to velfungerende domstoler. Etter vår oppfatning vil en sammenslåing mellom de to domstolene i Oslo totalt sett ikke gi noen gevinst, verken hva gjelder kvalitet, effektivitet, ressursutnyttelse eller økonomi.

Det er gode grunner for å fravike fullfaglighet i Oslo. Oslo byfogdembetes spisskompetanse ivaretas og utvikles best ved den eksisterende todeling mellom domstolene.

Vi mener at en sammenslåing vil føre til utvanning og nedprioritering av byfogdens spesialområder, med de uheldige konsekvenser det vil få for både domstolens profesjonelle brukere og det alminnelige rettssøkende publikum med hensyn til kvalitet, saksbehandlingstid og service.

Domstolene har en svært viktig rolle i samfunnet som konfliktløser, og i et stadig mer spesialisert og komplekst samfunn stilles det store krav til domstolenes faglige kompetanse. I lys av denne utviklingen er det vår oppfatning at man vil være best tjent med å videreutvikle Oslo byfogdembete som spesialdomstol fremfor å legge den ned.

Under alle omstendigheter er det ikke forsvarlig å sette i gang en omfattende prosess med sammenslåing nå, uten et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag og i strid med domstolens og sentrale brukeres råd, både i denne og tidligere høringsrunder.

Med hilsen

Inga Merethe Vik
sorenskriver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.